

Voorkeur vleeskuikens bij tarwe bijvoeren?

*J.H. van Middelkoop, onderzoeker milieu en vleeskuikens
A. L. Leipoldt, onderzoeker gedrag*

Kuikens hebben de eerste dagen van het tarwe bijvoeren een duidelijke voorkeur voor de tarwekorrels. Later blijkt deze voorkeur er niet meer te zijn; mengvoer en tarwe worden opgegeten zonder uit te zoeken. Dit blijkt uit onderzoek van het PP.

Inleiding

In plaats van een volledig mengvoer in de vorm van korrel of meel krijgen de kuikens bij het tarwe bijvoeren een voer, dat uit twee duidelijk verschillende componenten bestaat. De samenstelling van het kernvoer is daarbij afgestemd op de gemiddelde hoeveelheid tarwe die als korrels wordt bijgemengd. Anders dan bij een volledig mengvoer kan het kuiken de samenstelling van het opgenomen voer duidelijk beïnvloeden, wanneer het dier meer of minder tarwe opneemt. Het bijvoeren van losse tarwe bij vleeskuikens geeft de kuikens immers de gelegenheid te kiezen tussen de geperste mengvoerkorrel en de tarwekorrel. Als een kuiken in verhouding teveel tarwe eet, dan voldoet het voer niet meer aan de gewenste samenstelling voor een goede groei en vleesaanzet. De vraag is dan ook in hoeverre de kuikens een voorkeur hebben voor de tarwekorrels en in hoeverre daardoor de opname tussen de dieren in belangrijke mate wordt beïnvloed. Bij het onderzoek naar het effect van tarwebijvoeren op de mest- en slachresultaten zijn daarom ook gegevens verzameld over een eventuele voorkeur voor de tarwekorrels in het voer.

Proefaccommodatie

Het onderzoek naar het effect van het bijvoeren van tarwe aan vleeskuikens werd uitgevoerd in de vleeskuikenstal van het Praktijk-

onderzoek. Deze stal bestaat uit verschillende hoofdafdelingen. Iedere hoofdafdeling is onderverdeeld in twee subafdeling van elk 75 m². Per subafdeling werden per ronde 1500 kuikens geplaatst. Het voer werd verstrekt via Minimax voerpannen; 18 voerpannen per afdeling. Voor de drinkwatervoorziening was iedere afdeling voorzien van drie leidingen met in totaal 118 nippels. De kuikens kregen onbeperkt voer en water. Tijdens de ronde in februari 1994 werden in één afdeling gegevens verzameld over het eetgedrag van de kuikens.

Voerregime

Naast het startvoer werd geen tarwe bijgevoerd. Na 9 dagen werd overgeschakeld op groeivoer en werd begonnen met het tarwebijvoeren. Het percentage bijgemengde tarwe werd in de loop van de mestperiode trapsgewijs verhoogd van 4% op de tiende dag tot 34% op 39 dagen. De dieren werden afgeleverd op 42 dagen.

Werkwijze

Getracht werd op een eenvoudige manier te bepalen in hoeverre de kuikens een voorkeur hebben voor de tarwekorrels in het voer. De werkwijze was daarbij als volgt: In een losse voerpan, waar de kuikens niet in kunnen gaan staan, wordt een mengsel gedaan van tarwekorrels en groeivoer. Dit

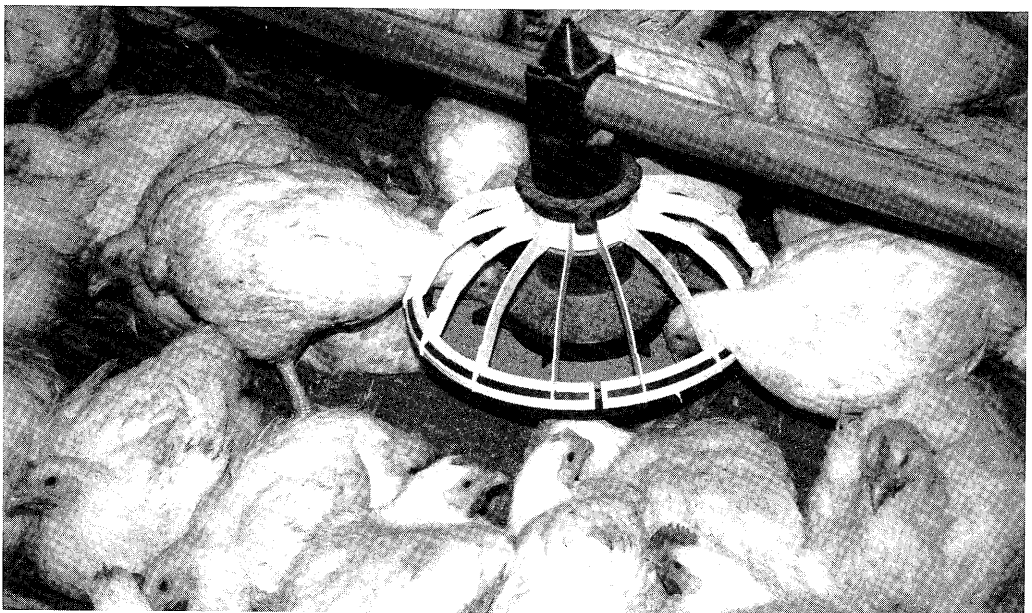
Tabel 1: aantal tarwekorrels per gram voer in het aangeboden monster.

Minuten na start	Dag 10 2 herh.	Dag 13 3 herh.	Dag 17 2 herh.	Dag 20 2 herh.	Dag 24 2 herh.	Dag 31 2 herh.
0	2,8	2,5	2,5	2,5	2,8	
1	2,0	1,3	2,2	2,3	2,6	2,5
2	1,4	0,5	2,0	2,1	2,6	2,6
3	0,8	0,3	1,7	1,9	3,0	2,4
4	0,2		1,7	1,8	3,1	2,6
6				1,7	3,0	2,5
8				1,7		2,6
10				1,2		

mengsel bestond uit een vast aantal tarwekorrels per 40 gram mengsel. Meestal werd uitgegaan van 100 tarwekorrels, hetgeen overeen komt met 12% tarwe. De eerste dag werd iets meer tarwe gegeven (13% tarwe). De bak met voer werd in het hok gezet en per minuut werd gekeken of er verhoudingsgewijs meer tarwe uit die bak was gegeten. Dit werd gedaan door na 1 minuut het voermengsel terug te wegen en de tarwekorrels te tellen. De tijd ging in, wanneer het eerste kuiken begon te eten. De bak met voer wordt

na het wegen en tellen onmiddellijk weer teruggezet. Deze procedure werd telkens weer na 1 minuut herhaald. Het aantal keren dat dit herhaald werd, hing af van het verontreinigen van het voermengsel, zoals strooisel en vocht, waardoor de resultaten beïnvloed kunnen worden.

De waarnemingen over het eetgedrag met behulp van die losse voerpan, werden over een periode van drie weken verricht op dag 10, 13, 17, 20, 24 en 31. De hoeveelheid

tarwe in de voerpan ten behoeve van de waarnemingen werd niet veranderd. De hoeveelheid tarwe die in het voer voor de hele

afdeling werd bijgemengd liep trapsgewijs op en bedroeg in diezelfde periode resp. 4, 8, 12, 18, 20 en 22%.

Resultaten en discussie

Een samenvatting van de waargenomen resultaten wordt weergegeven in tabel 1.

De eerste dagen werd uit het aangeboden mengsel voer in de losse voerpan in verhouding meer tarwe dan kernvoer gegeten. Het aantal tarwekorrels werd in verhouding snel minder. Later bleken de dieren minder voorkeur voor de tarwekorrels te hebben. Aan het eind werd in verhouding evenveel tarwe als kernvoer gegeten, omdat het aantal tarwekorrels per gram voer min of meer gelijk bleef. Gemiddeld genomen hebben de dieren blijkbaar geen speciale interesse meer voor de tarwekorrels. Het voer wordt opgegeten zonder uit te zoeken. Per kuiken kan dat echter anders zijn.

Op grond van onze waarnemingen wordt geconcludeerd, dat de eerste dagen na het begin van het tarwebijvoeren de kuikens gericht veel belangstelling lijken te hebben voor de tarwekorrels. Deze belangstelling neemt later af. De afnemende belangstelling kan te maken hebben met de toename van het percentage bijgemengde tarwe met het verloop van de mestperiode. De afnemende belangstelling zou evengoed het gevolg kunnen zijn van het feit, dat het nieuwtje er af is. De belangstelling in het begin kan ook verband houden met een eventuele behoefte van het dier iets hards te eten (een 'zacht' gevoel van binnen), waarmee het in dat geval voor het kuiken niet uit zou maken of het tarwekorrels of kiezel eet. Hoe het ook zij een verklaring voor de afnemende belangstelling kan op basis van deze waarnemingen niet worden gegeven. □